

вимагати «підвід, кормів, напоїв та провідників, бо через те городовим розорення» [2]. Остання стаття присвячена податковій сваволі. Урядовцям наказали працювати, «зайвого від купців не вимагаючи і людям убогим не чинячи жодного здирства».

Отже, Конституція П. Орлика була не просто філософським поглядом науковця-одинака, а величезним кроком до втілення теорії поділу державної влади через юридичний акт, ухвалений установчими зборами представників українського козацтва, положення щодо піднесення до конституційного рівня місцевого самоврядування, соціальні підходи до життєвих проблем певних прошарків українського населення, приділено увагу культурно-освітнім питанням, урегульовано питання щодо військової справи. І, як бачимо, у сучасному світі ми досі користуємося певними положеннями та ідеями, які були закладені в цій Конституції, що ще раз демонструє її значимість, як джерело засадничих принципів сучасного конституціоналізму.

Література

1. Цікаві факти про історичні події. Конституція Пилипа Орлика. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/cikavi-fakty-pro-istorychni-podiji-konstytucija-pylupa-orlyka/>

2. Конституція, яка випередила час. URL: <http://incognita.day.kyiv.ua/konstitucziya-yaka-viperedila-chas.html>

3. Конституція Пилипа Орлика боролася з корупцією. URL: https://gazeta.ua/articles/history-newspaper/_konstituciya-pilipa-orlika-borolasya-z-korupciyeyu/335266

УДК 342.4 (043.2)

Юринець Ю.Л., д.ю.н., професор,
Савченко О.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КОНСТИТУЦІЯ – АКТ УСТАНОВЧОЇ ВЛАДИ НАРОДУ

Чи можливе існування держави без конституції? Питання на яке повинен знати відповідь кожен з нас.

В основі кожного законодавства держави повинен бути Основний Закон – конституція, тому не можна уявити існування демократичної держави без неї. Саме конституція являє собою сукупність фундаментальних, юридично незаперечних норм, які поширюються на всі без винятку сфери суспільства, в ній закріплюються ті вихідні положення, які є основою для ґрунтування найголовніших форм життя суспільства. У

конституції закладено положення організації та функціонування держави та громадських структур.

Термін «конституція» походить від латинського слова «constitutio» і перекладається «устрій, встановлення, утвердження» тому означає, що це політико-правовий документ, в якому знаходять свій концентрований, офіційний вираз і закріплення головні, базові підвалини суспільного і державного устрою: належність державної влади, характер власності, права і свободи громадян, національне – державний і адміністративне – територіальний устрій, а також система і принципи діяльності механізму здійснення повновладдя народу.

Конституція – це особливий інститут правової системи держави, якому належить правове верховенство по відношенню до всіх її актів. Це не просто закон, а особливий закон країни: закон законів, як називав її Маркс. Вона оформляє національну систему права, стягує воєдино діюче законодавство, визначає основи законності і правопорядку в країні [1].

Заворотченко в своїй роботі зазначив, що сутність конституції – це її внутрішня основа, сенс, найбільш важливі якості і властивості, які визначають всі структурні та функціональні характеристики основного закону суспільства й держави, що знаходять свій предметний вираз у його змісті. Це найбільш узагальнююча категорія, яка уособлює істотні ознаки соціального, політичного призначення та нормативно-правового змісту конституції [1].

Насамперед прийняття Конституції свідчить про досягнення державою певної стабільності у суспільстві. Адже саме цей процес, як правило, зумовлюється переходом суспільства від одного якісного стану до іншого, зокрема, як це відбувається в Україні – результатом зміни суспільного устрою стало формування громадянського суспільства і демократичної, соціальної, правової держави.

Виходячи з того, що установчі збори (виборні збори представників народу, покликані виробити або змінити конституцію держави і, таким чином, на правовій основі оформити новий державний і суспільний устрій [2]) мають право на зміну та створення конституції, можна говорити про те, що тільки громадяни здатні керувати Основним Законом своєї держави.

Якщо почати говорити, що держава може існувати без конституції, то, на жаль, це анархія. Термін «анархія» зазвичай використовується для позначення понять «не мати ніякого уряду» або «бути без уряду». У повсякденній свідомості анархія – безлад в організації суспільного життя, дезорганізація суспільства, беззаконня в політичній, юридичній сфері життя, відсутність керуючого початку в економіці та соціальному житті [3]. Якщо суспільство/громадяни уповноваженим органом не встановить правила, права та свободи в державі, то такий союз

приречений до занепаду.

Отже, у статті 5 Конституції України (право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами [4]) прекрасно висвітлено місце народу в державотворчому процесі. Керуючись Конституцією, можна зрозуміти, що це є акт установчої влади народу.

Література

1. Заворотченко Т.М. Конституція України – основний закон держави та суспільства / Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. URL: <http://www.dnu.dp.ua/news/3505>

2. Андрусин Б. Установчі збори / Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ: Парламентське видавництво, 2011. 740 с.

3. Анархія / Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л.М. Герасіна, В.Л. Погрібна, І.О. Поліщук та ін.; за ред. М.П. Требіна. Харків: Право, 2015. С. 30.

4. Конституція України: редакція на 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

УДК 342.3 (043.2)

Юринець Ю.Л., д.ю.н., професор,
Ткачук С.Р., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

РОЛЬ ЗАКОНУ У ЖИТТІ ДЕРЖАВИ ТА СУСПІЛЬСТВА ТА НЕБЕЗПЕКИ АБСОЛЮТИЗАЦІЇ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Закон – це регулятор суспільних відносин, він захищає права громадян і держави. Неможливо уявити існування і функціонування країни без системи законодавства, адже громадські відносини не будуть впорядковані належним чином. Здійснювати який-небудь вид діяльності поза системою загальнообов'язкових правил не можливо. Регулювання внутрішніх взаємин у державному механізмі та оформлення структури держави – це обов'язки права.

Англійський мислитель Джерард Уінстенлі писав: «Управління країною містить три складові: закони, придатні посадові особи і добросовісне виконання цих законів [2]. Трактуючи ці слова, можна зазначити, що закон, суспільство та ті хто прописує закон – вони всі пов'язані між собою, адже якщо відсутня жодна із структур, виникає казус в системі права держави.